



KOT

KUNST OMKRING TROLDEN
NR. 3, 30. ÅRGANG SEPT. 2022

KALENDER 2022

SEPTEMBER 2022

 **Onsdag den 28. fra RC kl. 8.30**
Besøg på Kunstmuseum Brandts i Odense. Pris 350 kr.
Tilmelding senest mandag den 19. til tlf. 23363568.

 **Torsdag den 29. kl. 18 - 19**
Besøg hos Damask, Dieselvej 1, 6000 Kolding.
Kørsel i egne biler. Tilmelding til Jan Hansen tlf. 61615332. Gratis entre.

OKTOBER 2022

 **Lørdag den 1. kl. 14**
Fernisering på udstillingen Double Fantasy – Solvej Agaard og Jørn Larsen.

Søndag den 9. kl. 13 - 16
54. Bukettur. Vejen Mose. På besøg hos Vejen Jagtforening. Mødested: Stavnshøjvej 11 A, Vejen.

 **Mandag den 10. kl. 19**
Foredrag ved kunsthistoriker Jørgen Steinicke om "Mørkemalerne".

 **Tirsdag den 11. kl. 19**
Koncert med Lars Hannibal og Michaela Petri.
Entre: 175/200 kr. Bindende tilmelding til tlf. 61615332.
Indbetaling til MobilPay: 99705 eller konto: 1551 8715633851.

 **Tirsdag den 25. - torsdag den 27.**
Kunststudstilling i Rødding Centeret fra kl. 11 - 17
Fernisering tirsdag den 25. kl. 14.

Tirsdag den 18. kl. 10 - 15
BØRNEKULTURDAG i Vejen by med aktiviteter på Vejen Kunstmuseum, Museumspladsen, Rådhuspladsen, Vejen Musikskole, Vejen Bibliotek, Knudepunktet og Vejen Idrætscenter m.fl. Arrangementet er gratis.

NOVEMBER 2022

 **Tirs. den 1. med fernisering kl. 16 - tirs. den 30.**
Udstilling på Vejen Bibliotek med Kirsten Klein: foto og Kirstine Vaaben: billedkunst.

 **Onsdag den 2. kl. 19**
Foredrag om Tal R, en spielverderber med egne systemer ved kunsthistoriker Kamma Overgaard Hansen

NOVEMBER 2022 - FORTSAT

Entre: 70/90 med bindende tilmelding til tlf. 61615332.
Indbetaling til MobilPay: 99705 eller konto: 1551 8715633851.

 **Fredag den 4. med fernisering kl. 16**
Udstilling med billedkunstner Gabrielle Beismann og fotografen m.m. Jens Christian Top.

Søndag den 13. kl. 13 - 16
55. Bukettur. Travetur om Jels Nedersø.
Mødested Vikingspillet p- plads, Søvej 5C, Jels, 6630 Rødding.

 **Tirsdag den 15. kl. 19**
Jens Christian Top viser film om maleren Erik Hansen fra Esbjerg – med efterfølgende dialog med Jørgen Steinicke.

 **Torsdag den 17. kl. 18 i Rødding Bio**
Film af Wim Wenders: Buena Vista Social Club.
Billetter købes i Rødding Bio tlf. 73845404
En let anretning til 130 kr. Tilmelding til: 29807761 eller 41582576 senest 9. november.

DECEMBER 2022

Tirsdag den 6 kl. 19.30
 Julekoncert med Ribe Kammerkor på Vejen Kunstmuseum. Entre: 70/90 med bindende tilmelding til tlf. 61615332 og indbetaling til MobilPay: 99705 eller konto: 1551 8715633851.

Søndag den 11. kl. 13 - 16
56. Bukettur til Trolldhebanens spor i Gesten.
Mødested: P- pladsen bag Gesten Børnecenter. Drej ad Skolestien fra Hovedgaden, 6621 Gesten.

Vil du vide mere om Vejen Kunstmuseum?

-  Du kan følge museet med daglige
-  opslag på instagram og facebook.

 Kunst 6630, Rødding
 Sydjysk Kunstforening, Galleri 46, Holsted
 Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn

ÅBNINGEN AF DET NYE VEJEN KUNSTMUSEUM

Lørdag den 2. juli 2022 åbnede det "nye" Vejen Kunstmuseum. Med stor tak til både A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, der har bekostet nybyggeriet, og Vejen Kommune, der har finansieret renoveringen og sammenbygningen med museets sydlige længe, er den samlede bygningsmasse nu dobbelt så stor - og med alvorligt mange flere kvadratmeter til kunsten og museets gæster!

Åbning af et dobbelt så stort museum kommer kun til at ske én gang i Vejens historie. Det blev fejret med en 12-timers-fest, der startede kl. 9.30 i den nordlige ende af Vejen ved Hytten og sluttede omkring 21.30 for de indbudte til middag på Hotel Skibelund Krat.

Dagens program bød på vandring gennem byen i Niels Hansen Jacobsens fodspor, Morten Musicus' usædvanlige udvalg af instrumenter og gode rytmer, taler ved borgmester Frank Schmidt-Hansen og Jørgen Thøgersen, formand for Vejen Kommunes Udvalg for Sundhed, Kultur og Fritid, en længe ventet mulighed for at komme ind og se det nye museum samt et forrygende traktement på Museumspladsen, leveret med ølvogn fra Alfa Bryghus, vin og godbider fra Thorkilds Vinhandel samt portionsanrettede delikatesser og drikkevarer fra Hotel Skibelund Krat.

FESTTALER PÅ WWW.VEJENKUNSTMUSEUM.DK

For de særligt indbudte var der om eftermiddagen fejring med festaler ved en række danske kulturpersonligheder og med lokale bidrag. For at alle kan få mulighed for at lytte med, blev talerne optaget af dokumentarfotograf Mette Mærsk. De ligger frit tilgængeligt på www.vejenkunstmuseum.dk - klik ind via link nederst på forsiden.

Den første taler var Poul Erik Tøjner, direktør for Louisiana. Han har tidligere skrevet om museet både som journalist og i sin bog om danske museer. På talrige opfordringer bringes her hans åbningstale.



▲ Ved åbningen talte borgmester Frank Schmidt-Hansen, der netop nu har glæden ved, at Vejen Kommune af Dansk Industri er udråbt til at være landets mest erhvervsvenlige kommune. Egnen er rig på både erhvervs- og kulturliv af høj kvalitet.
▼ Turen i Niels Hansen Jacobsens fodspor startede ved Hytten med Morten Musicus og museumsdirektør Teresa Nielsen som guider.



▼ Ved åbningen ses både Bente Scavenius, yderst til venstre, og Poul Erik Tøjner midt i billedet.

Foto: Pernille Klemp.

POUL ERIK TØJNERS TALE VED ÅBNINGEN

Kære alle - Det er næppe undgået nogens opmærksomhed, at Tour de France er kommet til Danmark. Færre ved, at Tour de Force er kommet til Vejen – starten går i dag. 'Tour de Force' er fransk og hedder på dansk 'kraftpræstation' – og det er en sådan, tillad mig at være personlig, Teresa Nielsen har leveret, frem til nu. Hun har forvandlet et lille magisk museum til et større magisk museum, som vi nu fejrer, og selvom hun utvivlsomt har haft folk omkring sig og folk, der skal takkes på lange lister, så ved vi alle sammen godt, at uden en ildsjæl, som virkelig brænder for opgaven, så lykkes sådan noget ikke. Så – et stort tillykke til Teresa.

Men også til lykke til os, til jer, til Vejen, til Jylland, til Danmark, ja, til alle nysgerrige sjæle, som kunne tænke sig at møde en verden, der ikke bare er et spejlbillede af dem selv. For det er det, museer kan være, det er det, de bør være: En Anden verden, et Andet menneske, en kunstner og et værk med al den energi, som både er bundet i stoffet og rækker ud over det. Inden vi overhovedet ser os om her i Vejen, så er det forklaringen på, at vi går ind ad døren til museet – når vi gør det. Vi vil gerne være en del af noget mere end det, vi allerede selv kommer med. Og det er ikke bare noget man beslutter, sådan intellektuelt, man kan mærke det. For kunstmuseet er et sanseligt hus.

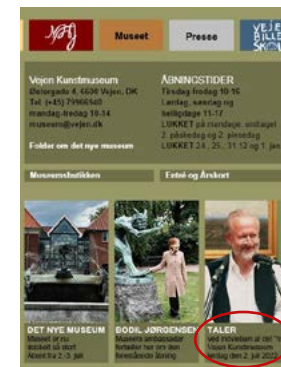


Det er et privilegium for mig at stå her i dag, det er en ære, al den stund at uanset hvor forskellige vores museer er, så deler de dog noget meget væsentligt: dét at række ud til folk med spørgsmål og svar, med gåder og åbenbaringer, med levende liv og historie – kort sagt med et tilbud om muligt engagement. Det er det vores museer kan – de er ikke blot en samling eller ansamling af testamentariske vidnesbyrd om en svunden tid, de er ikke bare mausolæer eller arkiver omgivet af den daglige pædagogiske kamp med at få skolelever til partout at interessere sig for oldsager (det vil sige ting fra i forgårs). Vores museer i Danmark er først og fremmest eller bør først og fremmest være steder, der er tilgængelige for folks lyst til at udvide blikket på verden. Lyst til at blive talt til fra et nyt sted, lyst til at se tanker udtrykt på en hel anden måde end vanligt, lyst til overhovedet at se nogen udtrykke sig, se nogen give en følelse eller en ide form.

Jeg foretrækker at sige, at vi går på museum for at møde kunst – og ikke som man sagde i gamle dage for at møde kunsten. Der er nemlig forskel på kunst og kunsten. Siger man, at vi går på museum for at møde kunsten, ser man straks historiske perioder og samlinger af allerede gennemtyggede objekter for sig. Siger man derimod, at man går på museum for at se kunst, går det mere i retning af den forvandling eller proces, som kunst er. Og vi ved – vi der har drevet museum – at det interesserer folk. Mængden af mennesker, der er dybt og inderligt interesseret i 1950ernes maleri, er meget mindre end mængden af mennesker, der er fascineret af, hvordan og hvorfor kunstnere arbejder med et stof og med sig selv og med en tid – og det levende museum bliver netop levende af at levendegøre dette – for folk.

Kunst kan blive til på mange måder. Jeg vil gerne nævne to sådan helt overordnede, som jeg mener kan deles af de fleste, også af dem, der ikke er blevet kunstnere...

Kunst kan opstå af underskud eller af overskud. Med underskud mener jeg ikke underskud på kontoen – med underskud mener jeg snarere en følelse af, at det sprog eller de billeder eller de fortolkninger af verden – de værdier – som er forhåndenværende føles som mangelfulde. Som nogen, der ikke dækker oplevelsen af verden. De indfanger den ikke helt, de kan ikke redegøre for, hvordan jeg ser verden. Der må altså laves nogle andre billeder, vi må tale om tingene på en anden måde – sådan er mange kunstværker blevet født. Som et nyt bud på noget, som en forbedring af det menneskelige udtryk. Mange af kunstens såkaldte -ismer har for eksempel været bud på en mere tidssvarende fortolkning af verden end den, vi har fået af vores forældre. Ny kunst – uanset hvornår den er lavet – afhjælper et underskud i det overleverede regnskab så at sige, ny kunst er nye billeder af en verden, som kalder på ny fortolkning. Hansen Jacobsens berømte *Trold der fejrer kristenblod* er således også en skulptur, tror jeg, der peger på kunstneren, som en der med et forøget sanseligt



**Link til talerne
ved åbningen på
vejenkunstmuseum.dk:**

**Museumsdirektør
Poul Erik Tøjner**

**Billedhugger
Bjørn Nørgaard**

**Kunsthistoriker
Bente Scavenius**

**Forhv. borgmester
Egon Fræhr**

**Arkitekt
Steffen Søndergaard**

**Skuespiller
Joan Bille**

beredskab – her lugtesansen – kaster sig over tiden og verden med en indre kraft, der ikke umiddelbart har noget naturligt hjem i verden, sådan som den nu ser ud på det tidspunkt. Vorherre fylder for meget og trolden har kræfter i sig, som ikke passer ind i samtidens opbyggelige system af tro og moral. Det er jo sådan den står eller går, trolden – helt modsat andre statuer i tiden, hvor det fornemmeste stadig er legemet, der hviler værdigt i en egen indre ro.

Men – kunst fødes ikke kun af underskud, af forlegenhed over tidens slaphed, den fødes også af et overskud, som enkelte af os – kunstnerne – har. Igen, det er ikke et overskud på kontoen – det er et mentalt overskud, og det er svært, og mange har prøvet, at sige noget om, hvad det egentlig er. Platon kaldte det 'entusiasme' i en af sine dialoger, hvor han talte om kunst, og I kender alle sammen den gængse forestilling gennem mange hundrede år om, at kunstneren har en særlig ild i sindet eller kraft i kroppen, der gør, at ting må ud, at et tryk må ud – heraf udtryk. Overskuddet, som jeg taler om, hos kunstneren er ikke nødvendigvis noget særligt fint og metafysisk – det er ofte særdeles fysisk. For det har at gøre med at eksperimentere og med at lege, og eksperiment og leg er netop overskudsfænomener. Det er noget, vi gør efter dagens dont, med mindre vi er kunstnere, så er det dagens dont – og det er som regel det første, der spares væk, når tingene går den kedelige vej.

Niels Hansen Jacobsen vidste noget om både underskud og overskud, han vidste noget om, hvor vi kom fra, dengang, og fornemmede, hvad der tegnede sig i horisonten. Hans billedsprog er visionært og originalt – andre i dag vil sige lidt om dét – og nu står vi så med et ny-udvidet museum for denne mand og hans tid, han er jo ikke den eneste kunstner, mildest talt, i samlingen, men han er dog – og på én gang, hvad Giacometti er i Humlebæk og hvad Thorvaldsen er på museet i København. Han tegner firmaet Symbolisme A/S, og nu er spørgsmålet så: Hvad stiller vi op med det firma, hvad stiller I op med det firma?

Her må man godt, synes jeg, være lidt kølig i aftrækket, når målet er i sigte. Målet – eller formålet – er selvfølgelig at få folk til at interessere sig for det stof, som museet rummer. Men hvordan gør man det? Der er panik på mange indre linjer i dele af museumslivet – man kan som regel aflæse det på, hvornår Cirkus Lyngvild kommer til byen, så ved man at lokummet brænder. Men udfordringen er reel nok – hvordan får man gjort mennesker interesseret i historie, hvis de ikke allerede er det og føler, at dette lige præcis er deres historie?

Et svar kunne være – og det er mit svar, at museet både skal vise den kunst, det rummer, værkerne, men også sige noget om – på en eller anden måde – hvad kunst overhovedet er. For selve den kunstneriske aktivitet eller handling eller ide eller program er i sig selv fascinerende for mange

mennesker, fordi den ikke bare er en disciplin som hammerkast eller apparatsvømning, men fordi den er en menneskelig forholds-måde. En måde at forholde sig til ens liv på, en måde at forholde sig til verden på – på et givet tidspunkt. Den fortælling, hvis den er gjort synlig, kan folk spejle sig i, ikke i ligefrem forstand som en kopi, men let forskudt, som et billede, der siger os noget.

Kunstnermuseet har fået noget forærende her, som vi andre godt kan misunde jer. For netop kunstmuseet – hvad enten det så er Hansen Jacobsen, Willumsen, Johannes Larsen eller andre – råder over et enkelt levet liv, kunstnerens, som kan drive fortællingen neden under, oven over og ved siden af værkerne. Fortælle om kamp med stoffet, med traditionen, med normerne, fortælle om det, der lykkes og det, der ikke lykkes, fortælle om, hvad det er, der driver værket. Da jeg var ung, forekom disse fortællinger at være suspekter, fordi vi havde lært på universitetet, at kunsten kun havde sig selv som emne og kun handlede om anden kunst – i dag kan vi godt håndtere det dobbelte bogholderi af kunstnerbiografi og kunstværk uden at komme i fængsel.

Jeg tror på Vejen Kunstmuseum, på Vejen Kunstmuseum som et sted, hvor både kunst og kunstner kan blive vedkommende for gæsterne – ikke bare som en lektion i Symbolisme, men som en oplevelse af, hvorledes alle mennesker må fortolke deres verden for at forstå den. Den chance har museet nu grebet og givet nye meter af kvadrat og kubik, motoren er tunet og gearet og hakket og planet, speederen i bund, hæng ikke i bremsen - og lykke til med det hele! ■



▲ Ved åbningen talte også billedhugger Bjørn Nørgaard, ovenfor, og kunsthistoriker Bente Scavenius.

Deres taler kan høres ved at klikke ind på www.vejenkunstmuseum.dk og følge link fra forsiden.





▲ Erik Heides skulptur Væverfugl er hentet i logoet nedenfor.



INVITATION TIL BESØG HOS GEORG JENSEN DAMASK

Torsdag den 29. september 2022 kl. 18.00 – 19.30

Kære medlemmer

Georg Jensen Damask har været så venlig at åbne dørene for Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

Mange kunstnere har gennem tiden været tilknyttet Georg Jensen og med stor respekt for de traditioner, der er forbundet med Georg Jensen, er holdningen til håndværkets høje kvalitet stadig en bærende grundsætning. Men et er håndværket, noget andet er produktionsforholdene. Disse kan ændre sig med tiden og skabe nye muligheder eller udfordringer for det færdige resultat.

Vi vil blive ført igennem Georg Jensens helt utrolige og unikke historie, der vil tage os mere end 250 år tilbage i tiden og frem til nutidens Georg Jensen Damask. ■

PROGRAM

- Vi mødes kl. 18.00 på Dieselvej 1, 6000 Kolding
- Velkomst
- Rundvisning med storytelling
- Forfriskning
- Mulighed for at lade sig inspirere i butikken og evt. handle

TILMELDING

Bindende tilmelding fra mandag den 5. september til Jan Hansen, tlf. 61615332, med navn og medlemsnummer. Begrænset deltagerantal: 30 personer. Kørsel i egne biler. Arrangeret af Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn, MKVO.

MICHALA PETRI OG LARS HANNIBALS 30-ÅRS JUBILÆUMSTURNE

Koncert tirsdag den 11. oktober kl. 19 på Vejen Kunstmuseum

Petri/Hannibal Duo har i 30 år været en fast del af det danske musikliv. Siden 1992 har de spillet over 2.000 koncerter i hele verden, spændende fra New Yorks Lincoln Center, Shanghai Concert Hall, Suntory Hall i Tokyo og Londons South Bank til små koncerter i intime rammer.

Et af deres særkender har altid været en kombination af højeste musikalske niveau og en ligefrem og uhøjtidelig koncertform. Ud fra den tanke, at klassisk musik er forståelig for alle, kommer de med små introduktioner til det særlige ved de enkelte værker, og programmerne har altid budt på både genkendelighed og udfordringer. Inden ny musik var så populær som den er i dag, spillede duoen ofte de mange værker, der er skrevet til dem af nutidens komponister side om side med Bach og Vivaldi. Duoen ser stadig fremad og forfiner og tilpasser med deres erfaring programmerne og koncertoplevelserne til tiden i dag.



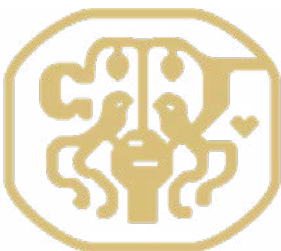
På jubilæumsturneen vil man høre et varieret program med kendt og ukendt, som bevæger sig rundt i alle stemninger: Let, sørgmodigt, virtuost, alvorligt, meditativt, gammelt og nyt. Fælles for det hele er kommunikationen mellem alle i rummet og oplevelsen af øjeblikket.

Musik af bl.a. Bach, Händel, Vivaldi, C. Nielsen og E. Grieg.

Petri/Hannibal Duo har indtil nu udgivet 8 albums - det seneste er BLUE som udkom i efteråret 2020 med originalkompositioner af Lars Hannibal samt hans arrangementer af Danske Sange, som også vil blive spillet ved koncerten. ■

TILMELDING

Entre: 175/200 kr. Bindende tilmelding til Jan Hansen, tlf. 61615332, med navn og medlemsnummer. Indbetaling på MobilPay: 99705 eller konto 1551 8715632851. Arrangeret af Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn, MKVO.



▼ Billedhugger Niels Hansen Jacobsen var i 1929 til stede ved indvielsen af Havfruespringvandet på Torvet i Svendborg. Siden blev kummen fjernet og havfruerne forvist til Mølledammen. Nu er bronzen vendt tilbage til Torvet, men uden sin oprindelige kumme, der var en integreret del af kunstværket.

NIELS HANSEN JACOBSENS HAVFRUER

Af Peter Morell

Svendborg: Vinden tog til og det begyndte at sne. Det var en tidlig januar-aften, det var corona-vinteren 2021, hvor intet var som det skulle være, og som gav de fleste grund til eftertanke. Men ikke for bureaukraterne i mit boligselskab, som gennemtvang en renovering, der gjorde boligerne ubeboelige. Kom til Svendborg, sagde min kusine, og jeg huskede på Bertolt Brechts invitationsbrev til vennen Walter Benjamin, hvor verdenen går mere stille under på Fyn. Dengang trak sorte skyer op, og vi må igen leve med sorte skyer i horisonten. Der er en mørkeside i denne verden.

Der ligger en lille boghandel i Svendborg, som fortsat insisterer på at sælge den store litteratur. Jeg havde stået i døren, forstås, og drøftet de såkaldte 68'eres nyfundne hengivelse til det religiøse med boghandleren, nyoversættelsen af *Gilgamesh* var sællerten, og en af bevægelsens store koryfæer havde netop frembragt et værk med svært opbyggelige kristne tanker. Kriser kan koste besindelsen, så jeg gik skyndsomt videre fra Kattesundet og ned på det forladte torv.

HAVFRUERNE PÅ TORVET I SVENDBORG

Og jeg kom i sidste øjeblik. Et reklameskilt for Torvets pizzeria trillede i vinden den direkte vej mod havfruerne i deres forsækning. Min kusine



finder det prægtigt, at hundene kan soppe blandt havfruer. Men havfruerne skulle stå i et kar, så skulpturen fremstår i dag som et mishandlet fragment. Og en skæbnefuld torpedering med et reklameskilt for pizza ville være ubærligt.

For det er sensuelle havfruer, der boltrer sig i kanten af torvet med fine art nouveau-streger. Som litteraten Jørgen Bonde Jensen skrev i 1970'erne, så kan havfruer smutte og slå smut med halen, de er en dobbelthed af lyst og tabuisering af lyst. Gruppen af fire havfruer, skabt af billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen i 1920'erne, først i gips og fra 1929 på Torvet støbt i bronze.

"Havfruer er Saltvandsvæsener," skrev Hansen Jacobsen til byrådet i Svendborg i 1930, "de maa have Vand over Hovedet hver Dag ...". Kunstneren var smuttet forbi Svendborg året efter indvielsen, og han måtte konstatere, at der var lukket for vandet. Havfruerne malede heller ikke strøm. De rør i kummen, som skulle illudere effekten, var væk. "Jeg kan ikke være tjent med, at det ikke springer, og at Vandet ikke cirkulerer i Kummen, det fratager mit Arbejde noget af dets kunstneriske Værdi", opsummerede Hansen Jacobsen. Det tørlagte springvand skulle nødtigt ende som affaldsopsamler, og byen - som København og Faaborg - blive berygtet blandt kunstforstandige mennesker, når springvand forblev lukkede hovedparten af året. Svendborg Avis gengav brev og byrådsdebat, som endte med at gå regionalpressen rundt, måske mere for den politiske kontrovers om, hvorvidt havfruer skulle være yndige. De lokkede vel søfolk med mere end sang. Hansen Jacobsen fik åbnet for vandet mellem jul og nytår det år, det besluttede byrådet. Men en rigtig malstrøm, det fik han aldrig.

Havfruerne er nu opslugt af deres eget legende projekt. Kroppe og haler glider mellem hinanden, mens den ene skubbes opad i leg. *Havfruer, der laver Malstrøm* hedder værket, her er en trussel om hvirvler og undergang som et andet Charybdis. Og for billedhuggerens biograf Niels Th. Mortensen lurer i den kredsende bevægelse mergelgraven, hvor monstrene i Hansen Jacobsens barndom holdt til. Måske kan det få min kusine på andre tanker.

HAVFRUEN I HAMMER BAKKER

Man kan trække en streg på kortet fra Torvet i Svendborg til Aalborg Kommunes yderste kant. En sten med en indhugning af Karlsvognen, som er trukket ned fra firmamentet, minder i dag om forbindelsen. Den er ikke lavet af Hansen Jacobsen, men han lagde værktøj til, for han



▲ Bysbarnet P.M. Wessel skænkede fødebyen Svendborg en stor sum penge til at bygge en trappe fra Torvet til kirken samt få lavet en udsmyknig på pladsen. Først præsenterede J.F. Willumsen adskillige springvandsforslag, der var byrådet for vilde. Dernæst foreslog Niels Hansen Jacobsen en fontæne med Fenja og Menja, men man ønskede havfruer, og dem fik man fire af i det endelige springvand.

* Kunstnerkolonien i Hammer Bakker omfattede i begyndelsen af 1900-tallet bl.a. malerne Jens Vige, J.C. Schlichtkrull og Johs. Resen-Steenstrup, der er repræsenteret i samlingerne på Vejen Kunstmuseum, samt billedhuggerne Jens Lund og Niels Hansen Jacobsen. Gæster i Bakkerne kunne være fætrene Kristen og Niels Bjerre, Niels Larsen Stevns og jyske litterater som Thøger Larsen og Jeppe Aakjær.

▼ Granithavfruen med sine unger, der oprindeligt stod i haven ved sagfører Olesens hjem i Vodskov, har siden 1970'erne haft plads i Anlægget i Bække. Springvandet blev renoveret sommeren 2019. Pernille Klemps fotos er taget nogle år tidligere.

havde sit sommerhus og et værksted i Hammer Bakker. Og ifølge Teresa Nielsen lagde han selv hånd til den mejslede opadstigende lærke ved indkørslen til Bakkerne. Her var en kunstnerkoloni som i Skagen, men det er kunstnernavne, som ikke siger mig så meget.* De kunstnere er forsvundet bag den mørke væg af graner, som sagfører Olesen tilplantede bakkelandskabet med. En fantasi af fantasiløshed, som en kunstner skrev.

Men sagføreren plantede ikke alene nåletræer. Hvis han så en havfrue, ville han have en havfrue, så han købte fluks det første udkast til Svendborg i granit. Havfruen "... interesserede ham, han kiggede på den, og så sagde han, det er vist bedst den bliver min," citerer Teresa Nielsen kunstneren for. Her er verdenens dæmoni og angst mere på spil end i Svendborg. I det ovale bassin ved villaen i Vodskov beskyttede havfruen sine to unger, der var krøbet ind til hende, mod de fire trolde, der overpøse dem med vand fra kanten. Som Teresa Nielsen skriver, er det hantrolde og huntrolde, hvor hunnerne har krølle på halen, mens hannerne er cementerede dinosaurer. Men troldene er næsten et komisk sidekick til havfruen, der horisontalt sprænger sig ud af stenen. Hun og ungerne løfter sig op på stenen, næsten som på et klippeskær, men hendes underkrop går i et med stenen. Det er svært at skelne stenens eget mønster ud fra havfruens skællede hale, og det ene barn filtrer fuldstændigt sammen med ornamenteringen af hår, og havfruens ene hånd forsvinder ind i stenen. Det er ikke små nuttede hænder, det er bondeslægtens arbejdshænder, der holder ungerne tæt. Her er ingen sødme, men en trodsighed, der går igen i ungens ansigt. Havfruen henter urkraft fra stenen og sprænger den. Var sagføreren anløben, så havde han dog blik for havfruer.



Gruppen er der ikke mere. Havfruen blev forvist fra Nordjylland i 1930'erne, da åndsvageanstalten overtog villaen. Man kan spekulere over, hvorvidt havfruens dobbelthed og dæmoni skulle renses ud, dengang som nu skulle ting jo være passende. Havfruen blev eftertrykkeligt låst inde på depot, men hun slap ud igen – men herom senere.

HAVFRUEN I AALESTRUP

For der var to originale havfruer i Nordjylland. Den anden holdt til syd for fjorden i Aalestrup, og igen var en fabrikant gået omkring på værkstedet og tinget om prisen. Han ville have en lille havfrue uden dæmoni, en sødmefuld skulptur, som han lod støbe i bronze. Den fandt sin plads i et springvand i fabrikantens haveanlæg ved villaen, som lå klods op af fabrikken. Her stod så den yngste af Andersens havfruer, men ikke alene. Hun har sin fisk, for som bekendt svømmede fiskene ind i og ud af hjemmet, de spiste af hånden og lod sig klappe. Og Hansen Jacobsen har selvfølgelig ikke glemt blomsterfloret.

Fabrikanter kommer og går, solide polstermøbler havde sin epoke, og heller ikke den havfrue tog permanent ophold i det nordjyske. Det kan være svært at holde af menneskene deroppe og den verden, som de har bygget. Havfruen røg på auktion og endte i en dansk privatsamling. Men der er en afgrund til forskel på de to havfruer.

DE UNDERJORDISKE

Hansen Jacobsen er bedst, skrev Niels Th. Mortensen i 1945, når han skildrer de underjordiske og sataniske væsener, der har reddet os som en mare gennem historien. Han er ikke til lysets og himmelens ånder, jo mere uhygge, desto bedre skulptur hos ham. Han glemmer ikke mergelgraven med fantasiens monstre. Det var fantastisk som barn i 1970'erne at besøge det hensygnende kunstmuseum i Vejen med de groteske skulpturer af trolde, død og elendighed og deres pander i keramik. Her finder vi i dag de nordjyske havfruer. Havfruen fra Aalestrup er som lån genforenet med udgaven i gips, mens havfruen fra Vodskov strider i et anlæg i Bække lidt nordvest for Vejen. Men mere vandsprøjt, ville kunstneren forlange.

Kunstmuseet i Vejen er blevet vækket. Slutpunktet i ophængningen er ikke længere et maleri af Helge Ernst, der ikke siger trolde spor. Museumslederen Teresa Nielsen har med jættekraft skabt et museum



▲▼ I arbejdet med kummen til Havfrespringvandet i Bække, viser Niels Hansen Jacobsen os noget om forskellene på mandlige og kvindelige trolde. Vidste du, at huntrolde har en lille griseagtig hale, eller at hannerne har pigge ned langs ryggen?! Fotos: Pernille Klemp





▲▼ I atelieret i Paris ses Niels Hansen Jacobsen 1900-1901 i færd med at modellere "Den lille Havfrue", der nedenfor er fotograferet, som hun stod i gips hos nationalbankdirektør Johannes Lauridsen på Grønvang i Vejen. I bronze blev hun opstillet i et privat haveanlæg i Alestrup, men står nu deponeret på Vejen Kunstmuseum.



for kredsen omkring Hansen Jacobsen, et museum som sprudler af informativ fortællelyst til det nysgerrige publikum, men som også er venligt imødekomende. Man kan liste rundt blandt alt fra epoken, som ikke findes andre steder – også kunstnerkredsen fra Hammer Bakker. Men blandt hverdagshusene i Vejen, Mortensens præcise betegnelse, lurar en retlinet kristendom. For 10 år siden bremsede en gruppe af byens kristne en optegning i adskillige etagers højde af Hansen Jacobsens vægtigste trolde på en facade. Det ville være decideret kristenforfølgelse, lød argumentet.

På 70-års dagen i 1931 tilskrev dele af pressen fejlagtigt Hansen Jacobsen *Den lille Havfrue* på Langelinie. Der er slet ikke den samme kraft over den havfrue og dens nordjyske afkom. Mørket lurar, vi må kigge i eksistensens mergelgrav. En sommertur til det nu udvidede kunstmuseum i Vejen kan varmt anbefales. ■

MUSEUMS- OG KUNSTFORENINGENS NYE LOGO

Af formand Inge Lise Møller Jensen

Siden efteråret har bestyrelsen arbejdet med at få lavet et logo til Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn. Da vi skulle ansætte en til opgaven, faldt valget naturligt på grafiker og billedhugger Sophus Ejler Jepsen, der er tilknyttet museet.

Han havde netop året forinden leveret det flotte nye logo til formidlingen i Skibelund Krat.

I bestyrelsen var der bred enighed om at vores tilhørsforhold til museet skulle vises ved et billede af trolden. Navnet på vores forening, Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn, er meget langt, hvis det skal stå på et logo. Vi prøvede først om det kunne stå rundt i en ring, men vi synes det billede, med forkortelsen MKVO, vi er nået frem til, er mere spændende. Logoet skal være med til at gøre foreningen mere synlig og vores plakater mere genkendelige.

Det nye logo blev præsenteret ved åbningen af kunstmuseet, hvor museumsleder Teresa Nielsen fik et indrammet eksemplar overrakt.

Skulle man synes, at troldens arm i det nye logo er meget kraftig, kan den læses som de ekstra muskler, som foreningen tilfører museet, når den står for at arrangere og afvikle udflugter, koncerter og foredragsaftener med museet og samlingen som omdrejningspunkt. ■



▲ Logoet, som Sophus Ejler Jepsen udførte i forbindelse med restaureringen og ny formidling i Skibelund Krat i forbindelse med 100 året for genforeningen. Logoet er en fortolkning af skulpturen "Modersmålet" af Niels Hansen Jacobsen.



◀ Det nye logo har et udsnit af trolden og forkortelsen for foreningen (MKVO).

FOTOGRAFEN KIRSTEN KLEIN & BILLEDKUNSTNER KIRSTINE VAABEN

Udstilling på Vejen Bibliotek

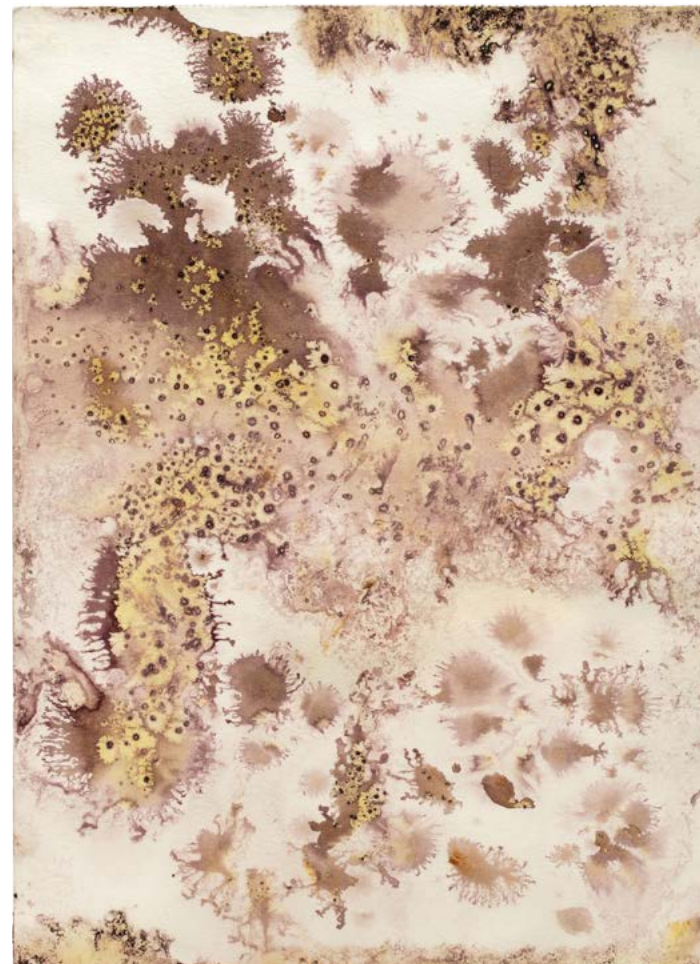
Tirsdag den 1. november med fernisering kl. 16 – onsdag 30. november

Udstillingen er sammensat ud fra "det flydende". En fotograf som arbejder sine motiver frem i fremkaldervæske og en billedkunstner som i sine værker beskriver processen med det flydende farvede vand.

Fotografen Kirsten Klein er født i 1945 og blev uddannet portræt- og museumsfotograf i 1966. Hun har i sine fotografier skildret det danske landskab – overvejende omkring Mors, hvor hun bor – og dets påvirkning af årstidernes gang, vejrets skiftende lys, menneskets dyrkning og naturens bearbejdning. Havet er et gennemgående motiv hos Kirsten Klein, og hun har især fotograferet Nordsøens og Atlanterhavets kystegne.

Kirsten Klein er optaget af det sort/hvide fotografi, da hun oplever det mere udtryksfuldt til at videregive sansninger og stemninger af sine oplevelser til beskuerens egne fortolkninger. Siden slutningen af 1980'erne har hun ligeledes arbejdet med gamle fotografiske teknikker.

▼ Kirsten Klein



◀ Kirstine Vaaben: Topografisk landskab. Akvarel og blyant med salt på papir.

Billedkunstneren Kirstine Vaaben er født i 1963. Kirstine Vaaben er uddannet billedhugger fra Det Kongelige Danske Kunstakademi, men arbejder også med tegning, akvarel, gips og keramik. Som fundament for sit kunstneriske arbejde retter Kirstine Vaaben en særlig opmærksomhed mod materialet uanset, at hun benytter forskellige medier bestemt af det fokus, hun vælger for sin aktuelle undersøgelse. Det er således velovervejet og langt fra tilfældigt, at værkerne ser ud, som de gør. For Kirstine Vaaben er det en stor udfordring at visualisere former og strukturer. På denne udstilling vil man kunne se en serie mindre akvareller, hvor den styrende proces arbejder sammen med materialernes frie bevægelser, hvor vandet, akvarelfarven, papiret og tilfældet arbejder sammen og skaber mønstre og spor.

Udstillingsarrangør:

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn, MKVO. ■



▲ Fælles gennemgang af de næsten færdige malerier efter 2 uger sammen med eleverne fra Jels Skole.

FRANKENSTEIN I SKIBELUNDTETET MED JELS SKOLE

Af museumsinspektør Marie Strøm

Gennem hele august måned har Vejen Kunstmuseums rejsende formidlingsplatform Skibelundteltet haft base ved Jels Nedersø på plænen ved siden af Jels Vikingspil. Først som base for den årlige Sommerbilledskole i uge 31, og dernæst som ramme om formidlingsforløbet Frankenstein & Kærligheden for alle skoleklasser på Jels Skole. Det er anden gang Skibelundteltet besøger Jels Søerne, og det var tydeligt, at det for mange af eleverne netop var et gensyn med teltet – et gensyn, der vakte minder om regn og blæst fra det mest stormomsuste ophold i teltets historie ved Jels Midtsø, sensommeren 2018. Denne sommer har vi haft varme og solrige dage, så malearbejdet med de store armbevægelser kunne foregå ude på plænen, mens teltet fungerede som base for undervisning og materialer – og ikke mindst har alle haft mulighed for at søge skygge!

FRANKENSTEIN & KÆRLIGHEDEN

Handler Mary Shelleys Frankenstein om andet og mere end gys og gru? Det gør den i den grad! I den 200 år gamle gotiske klassiker møder vi videnskabsmanden Frankenstein, der skaber et menneskelignende monster, som vækker skræk og rædsel. I genfortællingen præsenteres

eleverne for tre forskellige fortællere: Polarforskeren Robert Walton, videnskabsmanden Victor Frankenstein og Frankensteins navnløse monster. Hver især fortæller de deres side af historien. At fortællingen rummer mere end gys, finder eleverne ud af, når monsteret fortæller sin egen hjerteskræende historie om, hvordan også han har brug for kontakt til andre mennesker – og kærlighed. Frankenstein handler først og fremmest om kærlighed, og hvor vigtig kærligheden er for os alle, ikke bare i barndommen, men hele livet. Når vi mister nogen, der står os nær, føles det som et tab af kærlighed. Mary Shelley bruger sin historie om tab til at beskrive kærlighedens væsen.

GENFORTÆLLING I ORD OG BILLEDER

I undervisningsforløbet blev Mary Shelleys Frankenstein genfortalt med udvalgte billeder hentet fra kunsthistorien. Billederne fungerede både som pejlemærker i genfortællingen, og samtidig blev de anvendt som maleforlæg til elevernes egne Frankenstein-illustrationer. Sophus Ejler Jepsen afprøvede første gang undervisningsforløbet i Skulpturlandsby Selde sammen med lokale elever, og her udviklede han en metode, som gjorde det muligt for eleverne at male videre på forudgående elevers arbejder. Denne idé videreførtes sammen med Jels Skole og de ca. 275 elever, som klassevis tilbragte en hel skoledag ved Skibelundteltet. Dag for dag blev der tilføjet flere lag til de eksisterende billeder, og de store rå træplader forvandlede til et væld af smukke baggrunde med forskellige motiver og detaljer.



▼ Nicolai Abildgaards maleri af Den sårede Filoktet (1775) bruges som maleforlæg til scenen, hvor det går op for det sårede monster, at han ikke vil opnå accept og kærlighed fra de mennesker, han møder på sin vej.

▼ Ejnar Nielsens værk Den Blinde symboliserer den gamle blinde mand, som monsteret i et øjebliks lykke fører en jævnbyrdig samtale med.





► Eleverne lærer bl.a. om grisaille-maleri, hvor der kun males i grå nuancer. Her har 9. klasserne arbejdet gråt-i-gråt med baggrunde til rammefortællingen.

▼ 1. klasse lægger farve på motiverne, som tidligere er malet op med hvid på en blå baggrund. I løbet af dagen afprøver eleverne forskellige trin i maleprocessen.



Tilsammen producerede eleverne to billedfortællinger over Mary Shelleys *Frankenstein*, i alt ca. 60 malerier, som vil blive ophængt som udsmykning på Jels Skole. Her kan malerierne f.eks. inspirere til billedanalyse eller nye vinkler på genfortælling i fag som dansk, engelsk eller musik.

ABC PÅ MUSEET, EFTERÅRET 2022

Under efterårets ABC på museet for elever i 1. klasse genfortælles *Frankenstein* i nye klæder – denne gang med afsæt i udvalgte billeder og skulpturer fra Vejen Kunstmuseums samling. Det giver både mulighed for det virkelige møde med værkerne OG en iscenesættelse af dem som brikker i et helt andet narrativ. Som i *Frankensteins* laboratorium undersøger vi, hvad der sker, når vi bringer museets samling i spil i en helt ny fortolkningsramme. Gennem indgående arbejde med motiverne og koblingen til en af litteraturhistoriens mest berømte skyggefortællinger kan vi se, at eleverne får en relation til billederne. Vi håber, at formidlingsforløbet kan føje nye varige billeder til elevernes personlige billedbank. ■



◀ Lene Genz fra Jels Skole har været med til at koordinere forløbet siden det indledende møde i marts. Her besøger hun Skibelundteltet med sin 3. klasse, som maler detaljer på de grå motiver.

▼ Som optakt til arbejdet med de store træplader startede eleverne dagen med at øve maleteknik, hvor tynde og brede penselstrøg danner bogstaver på små træplader. Bogstaverne vil supplere malerierne som en del af den kommende udsmykning på Jels Skole. Samtidig digitaliseres de til en font, som bruges i den afsluttende bog med elevernes illustrationer til *Frankenstein*.

SKYGGEFORTÆLLINGER FRA LITTERATURHISTORIEN



Skulpturen *Skyggen* er billedhugger Niels Hansen Jacobsens hovedværk. Værket kan opleves på Vejen Kunstmuseum og har gennem de seneste par år været udgangspunkt for formidlingsforløb tilrettelagt af museets formidler, billedhugger Sophus Ejler Jepsen. Skulpturen *Skyggen* har Hansen Jacobsen modelleret med inspiration fra H.C. Andersens eventyr af samme navn, og i eventyret *Skyggen* (1847) nævner H.C. Andersen sin egen inspirationskilde; det tyske eventyr *Peter Schlemihls forunderlige rejse* af Adalbert von Chamisso (1814). Denne eventyrnovelle dannede udgangspunkt for sidste års julekalenderudstilling på museet, og i år er det skyggefortællingen Mary Shelleys *Frankenstein* (1818), som danner ramme om museets formidling.



TAL R – EN SPIELVERDERBER MED EGNE SYSTEMER

Foredrag af kunsthistoriker Kamma Overgaard Hansen
Onsdag den 2. november kl. 19.00 på Vejen Kunstmuseum



▲ Tal R: New Quarter

Et af de helt store navne på den danske kunstscene er Tal R - bl.a. med en stor udstilling af egne skulpturer på Glyptoteket. Tal R er identisk med Tal Rosenzweig, som er født i Israel, men som ganske lille flyttede med sin familie til Danmark. Han er uddannet på Det Kongelige Danske Kunstakademi. Et af hans store værker kan ses i Operaen i Takkelloftets foyer. Desuden er han maler og grafiker.

Vi har bedt Kamma Overgaard Hansen, kunsthistoriker og tidligere medarbejder på Horsens Kunstmuseum, komme og fortælle os om Tal R. Kamma har for et par år siden gjort os klogere på De Unge Vilde. Hun arbejder nu freelance. Kammars oplæg til sit foredrag er følgende:

Tal R brød igennem som kunstner i løbet af 1990'erne og kom på mange måder til at vende op og ned på kunstscenen: Dels var han med til at sætte nye standarder for, hvilke motiver billedkunsten kunne behandle – og hvordan. Dels gik han temmelig ironisk til de traditionelle forestillinger om en kunstner med stort K, bl.a. ved at skilte med sin høje løn og velstrukturerede work-life-balance.

Foredraget vil kaste lys over, hvad Tal R tematiserer og sammenblender i sin kunst. Vi skal også se på hans samarbejde med den tyske kunstner Jonathan Meese. Et samarbejde, hvor de to kunstnere på forskellig vis ødelægger kunstscenens underforståede spilleregler med en blanding af selvbiografiske detaljer og interne jokes.

Vi glæder os til at kunne byde Kamma Overgaard velkommen på Vejen Kunstmuseum den 2. november kl. 19.00. ■

TILMELDING

Entre: 70/90 kr. Bindende tilmelding til Jan Hansen, tlf. 61615332, med navn og medlemsnummer. Indbetaling på MobilPay: 99705 eller konto: 1551 8715633851. Arrangeret af Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn, MKVO.



RIBE KAMMERKORS JULEKONCERT

Tirsdag den 6. december kl. 19.30 på Vejen Kunstmuseum

Julen har en lang tradition bag sig, og det har Ribe Kammerkors julekoncerter også. Koret har eksisteret siden 1975 og består af ca. 30 voksne amatørsangere. Ved koncerten synges både traditionelle og mindre kendte engelske julesange, samt danske selvfølgelig. Helt nyskrevet julemusik kan også forekomme, og i hvert fald bliver der plads til et par fællessange! Kammerkoret har fra denne sæson fået ny korleder: domkantor Jonas Hunt Nørgaard. ■

TILMELDING

Entre: 70/90 kr. Bindende tilmelding til Jan Hansen, tlf. 61615332, med navn og medlemsnummer. Indbetaling på MobilPay: 99705 eller konto: 1551 8715633851. Arrangeret af Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn, MKVO.



POST

B

PP

DANMARK



INDHOLD

Åbningen af det nye Vejen Kunstmuseum, 3
Poul Erik Tøjners tale ved åbningen, 4
Niels Hansen Jacobsens havfruer, 8
Invitation til besøg hos Georg Jensen Damask, 13
Petri og Hannibals 30-års jubilæumsturné, 14
Museums- og Kunstforeningens nye logo, 15
Fotografen Kirsten Klein og billedkunstner
Kirstine Vaaben, 16
Frankenstein i Skibelundteltet med Jels Skole, 18
Tal R – En spielverderber med egne systemer, 22
Ribe Kammerkors julekoncert, 23

FORSIDEN

Åbningdagen startede ved Hytten, der i årene 1908-1924 var sommerbolig for billedhugger Niels Hansen Jacobsen og hans hustru Kaja. Her var en talstærk flok mødt op. Anført af Morten Musicus' rytmer, og med museumsdirektør Teresa Nielsen som guide, gik turen i billedhuggerens fodspor videre til kirkegården, hvor der blev gjort stop ved Kaja og Niels Hansen Jacobsens gravsten. Den ses i nederste højre hjørne. Foto: Ulrik Kragh.



HAVFRUER

I forlængelse af artiklen om Niels Hansen Jacobsens havfruer gengives her et af billedhuggerens fotografier, hvor vi ser en havfrue, som museet i dag ikke ved noget videre om - mon den står et eller andet sted i et privat hjem? I givet fald vil museet meget gerne høre mere om den...

K.O.T. - Kunst omkring Tolden udgives i samarbejde mellem Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn og Vejen Kunstmuseum.

Indmeldelse af nye medlemmer til Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn

kan ske til Inge Lise Møller Jensen eller på mail: ingelise_jensen@hotmail.com
Kontingent for par: 350 kr. Enkelt: 175 kr.

 Følg med på Facebooksiden: Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.
Se også foreningens hjemmeside på: www.vejenkunstforening.dk

Indbetaling af medlemskontingent til Danske Bank, reg.nr.: 1551, kontonr.: 8715633851 eller MobilePay: 99705.

REDAKTØRER

Gunna Kjelstrøm
Engparken 6, 6580 Vamdrup
tlf. 29663896
gunna.kj@gmail.com

Marie Strøm og Teresa Nielsen
Vejen Kunstmuseum
museum@vejen.dk
www.vejenkunstmuseum.dk

LAYOUT SKABELON

www.helle-jensen.dk

Medlemmer af kunstforeningen får
bladet tilsendt. Bladet ligger fremme
på museet og sendes til museets
samarbejdspartnere.

Museums- og Kunstforeningen
for Vejen og Omegn
www.vejenkunstforening.dk

Formand

Inge Lise Møller Jensen
Mannehøj 219
6600 Vejen
Tlf. 26373223
ingelise_jensen@hotmail.com

Østergade 4
6600 Vejen
79966940
museum@vejen.dk

Vejen Kunstmuseum
Åbningstider:
Tirsdag-fredag: 10-16
Lørdag, søndag og helligdage: 11-17

**VEJEN
KUNST
MUSEUM**